

METSÄNEUVOSTON KOKOUSMUISTIO 2/2019

Aika: 13.6.2019 klo 10.00–12.00 (kahvia tarjolla klo 9.30)

Paikka: Säätytalo (Snellmaninkatu 9-11), Sali 23

Osallistujat:

Jari Leppä, MMM, pj.

Pia Vilenius, Kemianteollisuus ry

Matleena Kniivilä, Luonnonvarakeskus

Sari Lantta, Etelä-Savon metsäneuvosto

Helena Herttuainen, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Tapio Pouta, Metsähallitus

Jyri Inha, VM

Maria Isolahti, Suomen 4H-liitto

Anna Kauppi, Suomen Metsäyhdistys ry

Marja Kokkonen, MMM

Jari Kostama, Energiateollisuus ry

Kai Merivuori, Sahateollisuus ry

Katja Matveinen, MMM, sihteeri

Annikki Mäkelä-Carter, Helsingin yliopisto

Liisa Mäkijärvi, Suomen Metsäsäätiö

Juha S. Niemelä, MMM, 2. vpj.

Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry

Ari Niiranen, YM

Jyrki Alapartanen, Teollisuusliitto

Matti Peltola, Koneyrittäjien liitto ry

Eeva Primmer, Suomen ympäristökeskus

Reima Sutinen, TEM

Taina Vesanto, MMM

Pekka Äänismaa, Lusto

Asiantuntijat:

Teppo Säkkinen, MMM

Satu Rantala, MMM

Lotta Heikkonen, MMM

Taina Lahtinen, MMM

Saku Kummunsalo, MMM

Päivi Gummerus-Rautiainen, YM

Anssi Niskanen, Suomen metsäkeskus

1. Kokouksen avaus

Ministeri Leppä avasi kokouksen klo 10.05. Hän esitti kiitoksensa metsäneuvostolle hyvästä työstä ja kertoi pitävänsä neuvoston toimintaa erittäin tärkeänä. Kokous on tämän metsäneuvoston viimeinen. Uusi neuvosto nimitetään kesällä. Ministeri kiitti lämpimästi metsäneuvostoa alan eteen tehdystä työstä.

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio (liite 1).

3. Ministerin ajankohtaiskatsaus

Ministeri Leppä esitteli yleisellä tasolla pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelmaa "Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta". Hallitusohjelmassa on paljon metsäneuvoston työhön liittyviä asioita. Ohjelmassa ovat esillä esimerkiksi hiilinielut ja varastot, biodiversiteetti ja kestävä kehitys. Hallitusohjelman metsäasioiden taustalla on Kansallinen metsästrategia, joka on erittäin hyvä pohja työskentelylle. Hallitusohjelmassa on myös panostuksia metsälalle, kuten liikennepaketti, jonka painopiste on kunnossapidossa ja isompien hankkeiden toteutuksessa. Panostuksia tehdään myös koulutukseen, tutkimukseen ja uusiin innovaatioihin. Hallitusohjelmassa on mukana myös METSO-ohjelman rahoituksen turvaaminen.

Ajankohtaiskatsaus merkittiin tiedoksi.

4. METSO-ohjelman tilannekatsaus, Päivi Gummerus-Rautiainen, YM

Päivi Gummerus-Rautiainen esitteli METSO-ohjelman tilannekatsauksen (liite 2).

Anssi Niskanen täsmensi Metsäkeskuksen osalta, että luonnonhoitohankkeissa on aiemmin painotettu vesiensuojelua. Vesiensuojeluhankkeet kerryttävät hehtaareja enemmän kuin elinympäristöjen kunnostus. Kulotusten määrä on kuitenkin saatu nousuun, mikä on hyvä asia. Toimijoiden on tavoiteltu lähtevän valmistelemaan ympäristötukisopimuksia ja luonnonhoitohankkeita, mutta vielä ei olla päästy tavoiteltuihin määriin. Ympäristötukisopimusten osalta Metsäkeskuksen henkilöstöresurssin pienuus on hidastanut tukien käsittelyä. Tämä vuosi näyttää kuitenkin hyvältä; ympäristötukisopimuksia on tehty noin 70 % tämän vuoden tavoitteesta.

Ministeri piti kulotuksen määrän nousua tärkeänä. Hän myös huomautti, että Brysselissä jotkut ovat ihmetelleet kulottamista, sillä esimerkiksi Espanjassa ja Portugalissa metsäpalot ovat laajoja ja ongelmallisia.

5. Katsaus hallitusohjelmasta, Marja Kokkonen, MMM

Marja Kokkonen esitteli katsauksen hallitusohjelmaan (liite 3).

Ministeri Leppä täsmensi, että puun ohjautuminen järkevästi ja parhaaseen lisäarvoa tuottavaan kohteeseen haluttiin kirjata hallitusohjelmaan energiaverotuksen uudistuksen takia. Luontolahja-kampanja tuotti hyvän tuloksen, noin 8 000 hehtaaria, ja kampanjan vastaanotto oli hyvä. On hyvä, että hallitusohjelmassa on kirjaus sen jatkamisesta. Kansallispuistojen laajentamista koskeva kirjaus ei ole vielä konkretisoitunut. Ei ole keskusteltu minkään tietyn kansallispuiston perustamisesta. Mahdollisesti

arvioidaan. perustetaanko uusia kohteita vai laajennetaanko vanhoja. Hallitusneuvottelijoilla oli melko laaja yksimielisyys luonnonvara-alan tutkimusresurssien turvaamisesta riittävällä tasolla.

Ari Niiranen täsmensi, että luonnonsuojelurahoitusta korotettiin pysyvästi 45 miljoonalla eurolla, joka jakautuu neljälle vuodelle. Määräaikaisia korotuksia tuli 72 miljoonaa euroa, joka jakautuu neljälle vuodelle. Yhteensä nämä pysyvät ja määräaikaiset korotukset ovat noin 400 miljoonaa euroa hallituskaudella, mikä on keskimäärin vuositasolla noin 100 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriön virkamiesten näkemys on, että laajennetaan nykyisiä kansallispuistoja ja parannetaan niitä, mutta asiasta ei ole vielä päätöksiä.

Keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

- Yleisesti ottaen hallitusohjelmaa pidettiin hyvänä.
- Hallitusohjelmassa ei ole suoraa viittausta metsästrategiaan. Kysyttiin, aiheuttaako kirjauksen puuttuminen päivitystarpeita metsästrategiaan. Ministeri Leppä vastasi, että metsästrategia on hallitusohjelman pohjalla, eikä muutostarpeita strategiaan ole.
- Luonnonsuojelualueiden vapauttaminen kiinteistöverosta on hyvä asia myös metsäpinta-alan säilymisen kannalta.
- Metsänhoitomenetelmien monipuolistaminen on ollut esillä jo kauan ja edistystä on tapahtunutkin. Metsien käytön intensiivisyyden lisäämisessä pitää kuitenkin olla tarkkana. Luonnonhoito on huomioitava kaikessa talousmetsien hoidossa, ei vain hankemuotoisesti. Säästöpuiden varmistaminen ja rooli on tärkeä myös jatkuvassa kasvatuksessa, ja suojakaistat ovat myös tärkeitä.
- SYKE:llä on paljon aineistoa ja osaamista ekologisesta kompensatiosta. SYKE on sitoutunut avoimeen datapolitiikkaan ja toivoo, että muutkin laitokset ja organisaatiot ovat mukana siinä.
- Luonnonsuojelun rahoituksen lisääminen on tervetullutta. Luonnonhoitotöitä ei pitäisi unohtaa suojelualueidenkaan osalta. Monikäyttömetsissä panostetaan biodiversiteettiin 44 miljoonalla eurolla vuosittain. Aiempaa enemmän painotetaan aktiivisia luonnonhoitotöitä. Korjausvelalla ei tarkoiteta pelkkiä fyysisiä rakenteita, vaan myös luonnonhoitotöitä. Elinympäristöjen parantamisen toimintaohjelma on merkittävä uusi avaus, ja se sisältää talousmetsät ja suojelualueet. Metsähallituksen rooli on tässä keskeinen, kun halutaan päästä nopeasti liikkeelle, mutta myös yksityismaiden ennallistaminen on mukana ohjelmassa.
- Yksityismetsien luonnonhoidon arvoa ei ole laskettu. Sertifiointi ja laki asettavat minimitalvoitteet.
- Sähköverouudistusta pidettiin hyvänä, sillä se toteuttaa kilpailuneutraliteettia. Todettiin, että puutuotteiden viennin edistämisen osalta pitäisi kehittää nykyisiä ohjelmia, kuten Wood from Finland, eikä keksiä uusia. Jalostusasteen nosto ja viennin edistäminen tulisi miettiä kokonaisuutena.
- Puurakentamisessa tullaan isoon keskusteluun hiilivarastoihin liittyvissä kysymyksissä. Puurakentamisella on mahdollisuuksia myös hiilivarastoihin liittyvässä keskustelussa, ja siihen on syytä panostaa jatkossa voimakkaammin.
- Ministeri Leppä totesi, että metsitykseen liittyviä yksityiskohtia ei ole vielä linjattu. Metsittäminen on järkevää, mutta siihen pitäisi käyttää muita kuin EU:n yhteisen maatalouspolitiikan välineitä. Alalle hakeutuminen, koulutuspanokset, yliopistojen resurssit ovat tärkeitä, jotta alalle saadaan osaavaa työvoimaa.
- Hallitusohjelmassa suunnattiin paljon resursseja maankäyttösektorin kokonaisuuteen. Virkamiesten käsitys on, että maankäyttösektorin valmistelu jatkuu MMM:n ohjauksessa. Asiaa tarkastellaan myös ilmastopoliittisen suunnittelujärjestelmän kautta. Metsittämistä ja orgaanisten maiden hoitoa on ajateltu tuettavan kansallisesti. Toimenpiteitä on tarkoitus saada mahdollisimman nopeasti liikkeelle, joskin osa toimista voi edellyttää notifiointia. Valmistelu tulee sovittaa yhteen metsästrategian, metsälain ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kanssa.
- Teollisuuden kilpailukyvyistä tulisi pitää huolta mm. energiaverotuksen osalta.

- Puurakentaminen on tärkeää, mutta tarvitaan myös muita puupohjaisia tuotteita, esimerkiksi muovista irti pääsemiseksi. Puutuotteita tulisi tarkastella laajemmin. Toivottiin tutkimuspanostusta myös näihin muihin puupohjaisiin tuotteisiin. Ministeri Leppä totesi, että hallitusohjelmassa on kirjaus myös muovitiekartan toimeenpanosta, ja siihen sisältyvät myös uudet tuotteet.
- Panostuksia infrastruktuuriin pidettiin hyvänä. Infrastruktuuri on keskeistä puun liikkeelle saamiseksi. Tiestön kunto ja varsinkin yksityisteiden huono kunto herättivät huolta. Maaseudun autoituessa tiestön kunnossapitäjien määrä vähenee ja rahoituspohja heikkenee. Toivottiin, että maaseudulla eläminen pidettäisiin mahdollisena ja infrastruktuurin ylläpitoon olisi pysyvämpiä ratkaisuja. Ministeri vastasi, että lisäsatsaukset ovat tärkeitä ja pitkäjänteisyys olisi tärkeää.
- Myös metsien kasvun lisäämiseksi tehtävät toimet ovat tärkeitä. Oikea-aikainen ja aktiivinen metsätalous luo pohjaa metsien kasvuille ja elinvoiman ylläpitämiselle.
- METSO-ohjelma on tärkeä vapaaehtoisena ohjelmana, ja siihen on sitoutunut sekä metsä- että ympäristöala.
- Kysyttiin perusväylänpidon rahoituksen jakaantumisesta tiestön ja ratahankkeiden kesken. Ministeri vastasi, että pääpaino on tiestössä.

6. Suomen EU-puheenjohtajuuskauden teemat, Lotta Heikkonen, MMM

Lotta Heikkonen esitteli Suomen EU-puheenjohtajuuskauden metsiin liittyviä teemoja (liite 4).

Keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

- Biotalous on prioriteettina Suomen puheenjohtajuuskaudella. Myös Romaniassa on biotalous ollut prioriteettina ja Kroatia on sanonut jatkavansa teemaa Suomen jälkeen.
- Suomen puheenjohtajuuskaudella on tarkoitus tehdä EU:n biotalousstrategiasta päätelmät.
- Euroopan metsäsopimusneuvottelut jatkuvat. Slovakian ministeri on toimittanut EU:n sosiaali- ja talouskomissiolle sekä FAO:lle kirjeen, jossa on pyydetty, että nämä organisaatiot ottaisivat neuvottelut vastuulleen. Suomelle tulee tehtäväksi uudelleen käynnistää tämä neuvotteluprosessi puheenjohtajuuskaudemme aikana. Ilmastoasioissa tulisi ensin saada sovittua pitkän aikavälin tavoite ja vasta sen jälkeen muita tavoitteita. Monimuotoisuutta koskien vuoden 2020 jälkeisiä tavoitteita valmistellaan parhaillaan. On tärkeää, että ymmärrys kestävän metsätalouden kokonaisuudesta on kaikilla tiedossa.
- Ministeri korosti laaja-alaisuuden tärkeyttä. Usein puheenvuoroissa korostetaan monialaisuutta, mutta keskustelu kapenee helposti. Metsäiset maat haluavat tuoda esille laaja-alaisuutta biotaloudessa.
- Suomella on metsäasioissa vaikuttamisen paikka, jota on hyödynnettävä laaja-alaisesti. Metsästrategian ja ilmastopolitiikan osalta tulisi toimia jopa nykyistä aktiivisemmin.

7. Tiedoksi: Maakunnallisten metsäneuvostojen asettaminen ja AMO-valmistelun käynnistyminen

Anssi Niskanen alusti maakunnallisten metsäneuvoston asettamisesta ja AMO-valmistelun käynnistymisestä (liite 5). Ne tuovat maakunnallisen ulottuvuuden metsäpolitiikkaan ja hallitusohjelmaan sekä niiden toteuttamiseen, ja ovat siksi tärkeitä.

Keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

- Alueellinen metsäohjelma on hyvä tapa viedä käytäntöön kansallista metsästrategiaa. AMO-työtä pidettiin arvokkaana ja maakunnallisten metsäneuvostojen roolia tärkeänä.

- On hyvä, että alueellisissa metsäohjelmissa on esillä myös kulttuurinen kestävyys. Kaikkia kestävyden tavoitteita ei voida sovittaa yhteen, ellei ihmisenäkökulmaa ja yhteiskunnan arvojen kehittymistä huomioida. Käsitettä pitäisi määritellä vielä tarkemmin.
- Teollisuusliiton edustaja totesi, että palkansaajat eivät ole mukana maakunnallisissa metsäneuvostoissa. Teollisuusliitolla olisi valmiuksia osallistua ja halua liittyä mukaan.
- Alueellisten metsäneuvostojen tehtävä ovat todella laaja-alainen. Kysyttiin, miten yhteistyötä ELY-keskusten kanssa koordinoidaan.
- Kysyttiin, voisiko metsäkatoa tarkastella enemmän alueellisesti ja miettiä vaikuttavuusmahdollisuuksia siihen.
- Alueelliset erot ovat suuria, ja alueellisten metsäohjelmien kautta voidaan tuoda esille alueellista omaleimaisuutta. Olisi tärkeää, että maakunnalliset metsäneuvostot ylläpitäisivät metsäalan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Ne voisivat miettiä, miten kestävä metsätalous tuotaisiin näkyvämmiin esille maakunnissa, koska tavalliset ihmiset eivät välttämättä edes tiedä mitä metsätalous tarkoittaa ja mitä metsätuotteet ovat.

Anssi Niskanen vastasi:

- Metsäneuvostoihin kuuluu maksimissaan 15 jäsentä ja 15 varajäsentä. Halukkuutta olisi ollut enemmänkin, mutta määrä on lainsäädännössä rajattu. Kaikki eivät valitettavasti mahdu mukaan, vaikka osin varajäsenetkin ovat eri organisaatioista. ELY-keskuksilla on edustus kaikissa metsäneuvostoissa. Yhteistyötä tehdään koko ajan monin tavoin. On vaikea sanoa, miten alueelliset metsäkadot tilastoitaisiin ja käsiteltäisiin.

Viestintään liittyen tuotiin esille seuraavia asioita:

- Tiedottamiseen, viestintään, ja metsäalan esillä pitämiseen olisi panostettava enemmän. On tärkeää miettiä keinoja, joilla saadaan viesti perille tavalliselle kuluttajalle. Kun ihmiset saavat oikeaa tietoa, saadaan alalle lisää arvostusta ja tekijöitä.
- Viestintään on tulossa ratkaisuja. SMY on toteuttamassa metsäalan kanssa yhdessä viestintäkampanjan, joka on tulossa myös maakuntiin. Viestintäkampanjalla voisi olla yhteistyötä myös maakunnallisten metsäneuvostojen kanssa. Kampanjaan kuuluu muun muassa road show, joka pysähtyy 15 paikkakunnalle. Kampanjassa tarjotaan työvälineitä siihen, miten kannattaa osallistua keskusteluun. Lisäksi yhdessä KMS:n hankkeista ollaan tekemässä työkaluja viestinnän käyttöön.

Ministeri esitti kiitoksensa hyvästä työstä.

8. Muut asiat

Katja Matveinen kertoi metsästrategiaesitteestä, joka löytyy kolmella kielellä nettiversiona sekä suomeksi ja englanniksi painettuna.

Ministeri esitti lämpimät kiitoksensa hyvästä työskentelystä. Uuden metsäneuvoston kokoonpanon valmistelu on käynnissä. Metsäneuvoston työskentely ja ilmapiiri on ollut arvostettavaa ja se on tärkeää sekä Suomelle että hyvinvoinnille.

9. Seuraavat kokoukset

- 25.9.2019 klo 9-11 kokous ja sen jälkeen retki.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11.55 ja toivotti hyvää ja rentouttavaa kesää.